

УДК 355.233.22.588

ОЦІНКА РИЗИКІВ В ПОЖЕЖНІЙ СЛУЖБІ НІМЕЧЧИНИ

*Малько О.Д., к.воен.н., доцент,
Національний університет цивільного захисту України*

Важливим заходом пожежної безпеки і центральним елементом безпеки та гігієни праці в пожежній службі Німеччини щодо запобігання нещасних випадків є оцінка ризиків. Це основа для систематичного та успішного управління безпекою та здоров'ям пожежних. Аналіз досвіду Німеччини у сфері охорони праці пожежних частин, показує, що система охорони праці будь-якої пожежної частини інтегрована в загальну систему управління, має чітку структуру і спрямована на запобігання нещасним випадкам

Щоб уникнути нещасних випадків та хвороб, пожежних потрібно мотивувати безпечно поводитись під час служби. Відповідно до регламенту запобігання нещасних випадків «Принципи запобігання» (BVG GUV-VA1), керівник повинен оцінити небезпеку, яка виникає у роботі пожежних та визначити необхідні заходи захисту. Це здійснює муніципалітет, який є керівником муніципальної пожежної служби. Завдання голови муніципалітету чи міського голови - оцінка небезпек у пожежній службі та визначення необхідних заходів захисту пожежних.

Більшість нещасних випадків, які трапляються в пожежних частинах спричинені помилками людини. Пожежні повинні виявляти небезпеку для свого життя та здоров'я, щоб діяти відповідно. Під час підготовки процедури оцінки ризику керівниками муніципалітету проводяться консультації з керівництвом та з іншими спеціалістами пожежної команди. За допомогою своїх знань та досвіду вони можуть проаналізувати відповідні небезпеки та вжити ефективних практичних заходів щодо забезпечення безпеки пожежних.

Оцінка ризиків в пожежній службі проводиться в декілька етапів. На першому етапі визначаються небезпеки (просторовий та часовий перетин членів пожежної команди з джерелами небезпеки) та описується можлива шкода здоров'ю. Ідентифікація небезпек - це систематичний перегляд всіх причин і обставин, за яких пожежні можуть піддатися небезпекам

На другому етапі здійснюється кількісна оцінка ризику. Для небезпек, виявлених на першому етапі оцінюється ризик, щоб пізніше вжити відповідних заходів. Визначаються ймовірність виникнення небезпеки для пожежного та можливі її наслідки.

На третьому етапі визначаються цілі захисту. Цілі захисту ще не описують жодних заходів, але визначають стан безпеки пожежних, який слід досягти. Це робиться за допомогою регламенту, наприклад, у вигляді визначених граничних значень факторів небезпек.

Жодна діяльність пожежної частини не може проходити без будь-якого ризику, тому на четвертому етапі чітко визначається, який ризик можна вважати прийнятним. Цей прийнятний ризик позиціонується як граничний ризик. Різниця між виявленим ризиком та прийнятним, граничним ризиком визначає необхідний комплекс заходів захисту пожежних, які слід вжити. При цьому, усунення або зменшення впливу джерела небезпеки є головним пріоритетом. Вплив джерела небезпеки зводиться до мінімуму за допомогою застосування технічних, організаційних заходів, вибору відповідних засобів індивідуального захисту та, нарешті, через безпечну поведінку пожежних. На завершення етапу визначається: коли мають бути здійснені окремі заходи захисту пожежних; хто проводить заходи захисту пожежних; необхідність тимчасових рішень до здійснення заходів захисту пожежних.

Основним змістом п'ятого етапу є проведення документування. Відповідно до регламенту щодо запобігання нещасних випадків "Принципи запобігання" (BVG/GUV-

VA1), результат оцінки ризику, а також визначені заходи та результат їх перегляду повинні бути задокументовані. Виконання вимог до проведення документування - це не просто формальний процес; він також забезпечує юридичну безпеку муніципальних органів влади та керівників пожежної служби. Відповідальні особи можуть вільно приймати рішення щодо форми документування результатів оцінки ризику, запроваджених заходів захисту пожежних та перевірки їх ефективності.

Шостий етап – проведення інструктажу на основі оцінки ризику. Таким чином, виконується вимога положення про запобігання нещасних випадків (DGUV Vorschrift 49). У рамках запобігання випадків виробничого травматизму, членів пожежної команди необхідно проінструктувати про небезпеку в пожежній службі та про заходи щодо запобігання аварій [1]. Інструктажі повторюються за потреби, але не рідше одного разу на рік та в обов'язковому порядку документуються.

Змістом сьомого етапу є регулярна перевірка величини ризику. Оцінка ризику враховує поточний стан на момент визначення. Оскільки цей стан може змінюватися, процес оцінки ризику регулярно повторюється та, якщо необхідно, значення ризику оновлюється відповідно до наведеної схеми. У той же час, регулярна перевірка оцінки ризику забезпечує проведення додаткових заходів захисту пожежних, таких як, наприклад, дослідження ефективності: застосування захисних пристроїв; дотримання організаційних правил; використання засобів індивідуального захисту; проведення повторних інструктажів.

Оцінки ризиків та вибору заходів захисту пожежних кожної пожежної команди можуть відрізнятися. При цьому враховуються наступне: технічні, фізичні та розумові вимоги до пожежних залежать від відповідних завдань пожежної служби; пожежні можуть виконувати лише ті завдання, для яких вони фізично та психічно придатні та мають професійну кваліфікацію; якщо є ознаки, які призводять до сумнівів у фізичній чи психічній придатності пожежного до професійної діяльності, керівник повинен отримати підтвердження такої придатності у лікаря; для завдань із особливими фізичними вимогами придатність пожежного повинна бути засвідчена лікарем.

У разі необхідності керівник повинен звернутися за консультацією з питань безпеки праці та здоров'я до спеціаліста з охорони праці або лікаря для: створення ефективною системи безпеки праці та здоров'я; вибору критеріїв оцінок ризику; визначення періодів випробувань устаткування, якщо вони не враховані в Принципі 305-002 DGUV "Принципи випробувань"; при відкритті нових, розширення та оновленні діючих пожежних станцій (постів); огляду безпеки діючих пожежних станцій (постів); для підтримки та сприяння фізичній працездатності пожежних.

ЛІТЕРАТУРА

1. Sicherheitsbeauftragte der Feuerwehren URL:https://www.fuk.de/fileadmin/user_upload/fuk/service/downloads/praevention/weiteres/Sicherheitsbeauftragte_der_Feuerwehren.pdf.